БОНКИ МИЛЛИИ ТОҶИКИСТОН

ШАРҲИ УСТУВОРИИ МОЛИЯВИИ НИЗОМИ БОНКИИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН[1] ДАР СЕМОҲАИ ЯКУМИ СОЛИ 2025

Дар давраи ҳисоботӣ бо вуҷуди номуайяниҳо дар иқтисодиёти ҷаҳон ва идома ёфтани мухолифатҳои тиҷоратию сиёсӣ бо назардошти таъсири эҳтимолии онҳо ба иқтисодиёти кишвар, нишондиҳандаҳои асосии устувории молиявии низоми бонкӣ дар маҷмуъ тамоюли муътадилро касб намуда, ба талаботи мақбул ҷавобгӯ буданд.

Кифоятии сармоя. Меъёри кифоятии сармоя (К1-1) ва меъёри кифоятии сармояи асосии соф (К1-3) нишондиҳандаҳои асосии устувории молиявӣ дар низоми бонкӣ ба ҳисоб рафта, дар охири моҳи марти соли 2025 аз ҳудуди муқарраршуда 11,2 банди фоизӣ (б.ф.) ва 7,8 б.ф. зиёд иҷро гардида, мутаносибан 23,2 фоиз ва 17,8 фоизро ташкил доданд.

Мавриди зикр аст, ки аз сатҳи талаботи ҳадди ақал баланд қарор доштани нишондиҳандаи меъёри кифоятии сармоя ба кам шудани талафоти эҳтимолии молиявӣ ва таъмини фаъолияти бемамониати низоми бонкӣ мусоидат менамояд.

Пардохтпазирӣ. Меъёри пардохтпазирӣ (К2-1) дар сатҳи низом ба талаботи ҳадди ақали меъёри мақбул (30 фоиз) мутобиқ буда, 83,5 фоизро ташкил намуд. Меъёри пардохтпазирӣ барои ташкилотҳои қарзии низомсоз низ ба талаботи ҳадди ақали меъёри мақбул (50 фоиз) мутобиқ буда, ба 78,2 фоиз баробар гардид. Пардохтпазирии бо асъори хориҷӣ ифодаёфтаи низоми бонкӣ 93,6 фоизро ташкил намуд.

Сатҳи баланди пардохтпазирии низоми бонкӣ барои иҷрои саривақтии уҳдадориҳои кутоҳмуддат ва гузаронидани амалиётҳои молиявӣ, инчунин таъмини устуворӣ дар ҳолатҳои стрессӣ мусоидат менамояд.

Даромаднокӣ. Дар давраи ҳисоботӣ нишондиҳандаҳои даромаднокӣ аз рӯйи дороиҳо ва сармоя ҳамчун ифодакунандаи самаранокии фаъолияти низоми бонкӣ, тамоюли муътадил дошта, мувофиқан 6,5 фоиз ва 36,2 фоизро ташкил намуданд.

1. Меъёри кифоятии сармоя (К1-1) ва сармояи асосии соф (К1-3) дар низоми бонкӣ

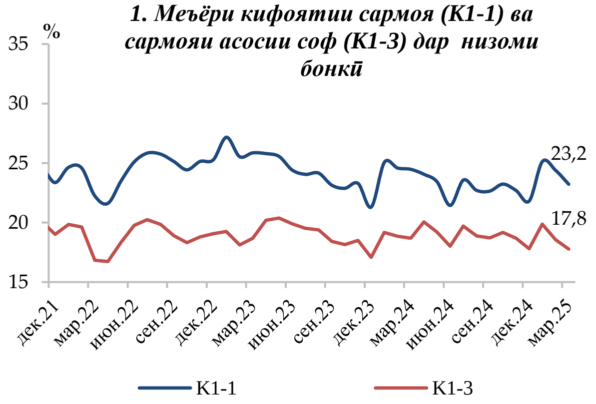

2. Меъёри пардохтпазирӣ (К2-1)

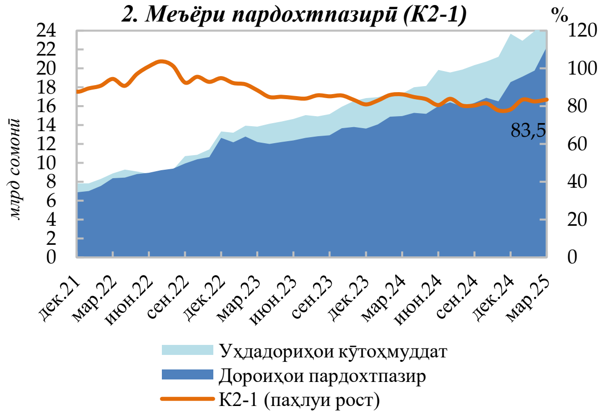

3. Даромаднокии дороиҳо ва сармоя

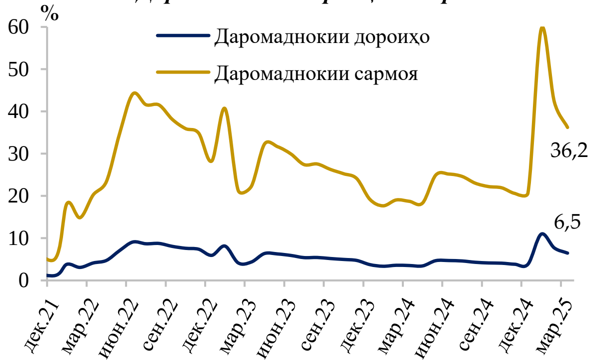

[1] *Бонкҳо, ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ ва ТАҚХ*

Сифати сандуқи қарзӣ. Ҳиссаи қарзҳои ғайрифаъол (ҚҒФ)[2] дар сандуқи қарз дар натиҷаи чораҳои самараноки андешидашуда нисбат ба ҳамин давраи соли қаблӣ 5,9 б.ф. кам шуда, 7,0 фоизро ташкил намуд. Бояд қайд намуд, ки ин нишондод пасттарин дар панҷ соли охир ба ҳисоб меравад.

Нишондиҳандаи фонди пӯшонидани талафоти имконпазир (ФПТИ) нисбат ба ҚҒФ бошад, дар ин давра ба 88,2 фоиз баробар гардид.

Бояд қайд намуд, ки таносуби нишондиҳандаи ҚҒФ тарҳи ФПТИ нисбат ба сармояи танзимшаванда (СТ) ба ҳолати 31 марти соли 2025 2,2 фоизро ташкил дод, ки ин нишондод кам будани сарбории ҚҒФ-ро ба сармоя ифода менамояд.

Хавфи асъорӣ. Дар давраи ҳисоботӣ ҳиссаи қарзҳои асъорӣ ва пасандозҳои асъорӣ дар муқоиса ба интиҳои моҳи марти соли 2024 ба андозаи 5,5 б.ф. ва 0,5 б.ф. коҳиш ёфта, мувофиқан 26,7 фоиз ва 42,2 фоизро ташкил намуданд. Раванди коҳишёбии долларикунонӣ аз коҳиш ёфтани хавфи асъорӣ ва таъсири омилҳои беруна ба низоми бонкӣ гувоҳӣ медиҳад.

Яке аз роҳҳои муайян намудани осебпазирии сармояи низоми бонкӣ ба хавфи асъорӣ ин таносуби мавқеи умумии кушодаи асъорӣ нисбат ба сармояи танзимшаванда мебошад, ки номувофиқатии мавқеи кушодаи асъориро аз рӯйи дороиҳо ва ӯҳдадориҳо нишон медиҳад. Тибқи таҳлилҳо сармояи низоми бонкии Тоҷикистон аз хавфи асъорӣ нисбатан камтар осебпазир буда, нишондиҳандаи болозикр дар интиҳои моҳи марти соли 2025 4,2 фоизро ташкил дод.

4. Сифати сандуқи қарзӣ

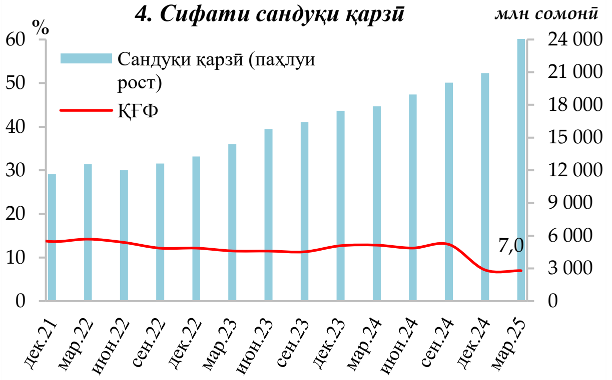

5. (ҚҒФ-ФПТИ)/СТ

6. Нишондиҳандаҳои хавфи асъорӣ

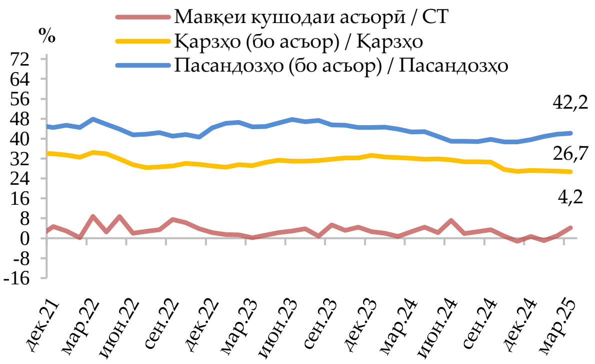

Манбаъ: ҳисобҳои БМТ

---

2 Қарзҳои зиёда аз 30 рӯз батаъхирафтода.